

**CONCELLO DE
SANTIAGO**

Extracto do Informe do Valedor do Pobo respecto do consumo de alcohol por parte dos menores.

Texto completo:

<http://www.valedordopobo.com/index.php?s=112&i=110>

1.14.3. QUEIXAS ADMITIDAS A TRAMITE

O asunto que entendemos máis relevante foi a queixa de oficio sobre o **consumo de alcohol por parte de menores** (Q/1154/11). Trátase dunha queixa que aínda está aberta, pero na que xa se avanzou de xeito importante. Este expediente iniciouse por aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, do Valedor do Pobo, e como consecuencia da información obtida de diversas fontes, incluídas noticias publicadas en distintos medios de comunicación, sobre a presenza en Galicia de menores na actividade coñecida como “botellón”. O interese superior dos menores, recoñecido no artigo 3 da Convención de Nacións Unidas de Dereitos do Neno, esixe que os poderes públicos leven a cabo labores de supervisión para a protección da saúde física e mental destes. Neste sentido, o artigo 12.1 da Lei galega 11/2010, de prevención do consumo de bebidas alcohólicas en menores de idade, prohíbe que estes consuman tales bebidas. Desta forma, é evidente que debe evitarse, entre outras cousas, que os menores acudan ao fenómeno do “botellón”. A propia Lei 11/2010 establece un sistema de infraccións e sancións para tratar de asegurar o cumprimento das súas previsións. O artigo 30 atribúe competencia sancionadora, entre outros, aos alcaldes. Así mesmo, o artigo 38 establece que a Administración local debe adoptar as medidas preventivas dirixidas a asegurar o cumprimento do establecido na mencionada lei e velar polo cumprimento das diferentes medidas de control. Polo tanto, nunha primeira fase dirixímonos aos alcaldes das sete cidades para que nos facilitasen información sobre o devandito problema, en particular sobre as medidas de control, vixilancia e supervisión que se adoptaron ou se van a adoptar para impedir o consumo de alcohol por parte de menores.

→ Nesta investigación constatamos a relevancia do problema e a urgente necesidade de que os poderes públicos tomen conciencia e adopten medidas para a súa erradicación. En especial, son os concellos, como administración más próxima, os que deben mostrar unha especial sensibilidade ante este tipo de consumo. Por iso, o Valedor emitiu a seguinte recomendación: o concello debe aplicar as diversas medidas contempladas na Lei 11/2010, tanto as accións educativas e preventivas como as intervencións sancionadoras. Neste sentido, deben facerse controis especiais aos locais de venda de alcohol e aos locais de ocio; e, sobre todo, impedir a presenza de menores no “botellón”, para o que hai que

empregar as medidas formativas e as sancións contempladas específicamente na citada Lei 11/2010.

Os concellos das cidades analizadas mostraron preocupación e interese pola solución deste problema, áinda que con distinta intensidade. Como exemplo no lado positivo debemos mencionar a Santiago de Compostela, que se confrontou de xeito decidido a este tema, no marco da súa loita contra a inxestión de alcohol en zonas públicas: por unha banda, Santiago implementa alternativas lúdicas e de lecer que non están relacionadas co alcohol, incluíndo campañas informativas e charlas en centros de primaria e secundaria; doutra banda, está aplicando as sancións legalmente establecidas, o que deu lugar a decenas de sancións a menores, que se están substituíndo por traballos en beneficio da comunidade. Os programas diríxense a tres ámbitos diferentes: escolar, familiar e xuvenil. No ámbito escolar atopamos, entre outros, un programa educativo de aprendizaxe de habilidades sociais para sexto de primaria; outro para primeiro, segundo e terceiro de ESO; un programa de educación para a saúde de menores de 16 a 18 anos; un programa informativo sobre drogas para cuarto da ISO; ou cursos de formación do profesorado. No ámbito familiar desenvólvese unha escola de pais e nais ou un programa de resolución de conductas problemáticas. E no ámbito xuvenil atopamos, entre outros, un programa de mediadores universitarios ou de prevención dentro dos espazos de ocio nocturno.

No lado negativo da resposta a esta investigación atopamos a Pontevedra, cuxo concello, á marxe de non mostrar respecto institucional nalgúnha das súas comunicacóns, non aceptou a recomendación emitida polo Valedor. Ata fixo argumentacións xurídicas sorprendentes e absurdas para xustificar a súa criticable inacción. Neste sentido, afirmase que o dereito ao libre tránsito de persoas impide prohibir o acceso aos lugares onde se realiza “botellón” (*sic!*). Esta afirmación descoñece por completo a teoría dos límites dos dereitos fundamentais, que implica que tales dereitos non poden ser absolutos, xa que iso imposibilitaría a convivencia. Ademais, o Concello de Pontevedra considera que a recomendación do Valedor é unha inxerencia na acción política do goberno municipal. Esta aseveración só pode entenderse vulnerando a normativa legal que regula ao Valedor, que como defensor dos dereitos e liberdades supervisa a actuación administrativa en garantía da propia cidadanía e do interese xeral.

Esperamos que a tramitación desta queixa sexa útil para atallar un problema que se estaba convertendo en preocupante na nosa sociedade, e respecto do cal existía, por momentos, unha sorprendente permisividade.

Con relación a outras queixas, xa concluídas no 2011, un grupo delas refirese a problemas individuais das persoas que acoden a esta institución (tutela de varios menores, posible desprotección, algunha cuestión de reinserción, un expediente de adopción internacional). Agora, en cambio, comentamos as que presentan unha dimensión máis xeral. En todas elas a colaboración da Administración autonómica foi intensa, o que permitiu finalizar satisfactoriamente os diversos expedientes.

Destacamos un conxunto de queixas referidas ao seguimento de **adopcións internacionais** (Q/797/11; Q/871/11; Q/937/11); Q/985/11). Estes casos referíanse ao cambio de criterio da Consellería de Traballo e Benestar da Xunta de Galicia nos seguimentos das adopciones internacionais, que repercutía nos pagos dos devanditos seguimientos. Tralo estudo do caso, entendemos que a actuación do poder público foi razoable nun contexto de crise como o actual. A normativa establece que as ECAI deben realizar as xestións correspondentes para o cumprimento das obligacións postadoptionivas (artigo 6 da Lei 54/2007, de adopción internacional) e que as ditas entidades poderán desenvolver calquera función para a que as habilite a consellería competente (artigo 36.3 d da Lei galega 3/1997, de familia -xa derogada na actualidade-). Con base nesta normativa, o 18 de maio de 2010, a Secretaría Xeral de Familia e Benestar ditou unha instrución sobre a realización dos informes de seguimiento en adopción internacional, pola que, a partir dessa data, os seguimentos serían realizados pola ECAI encargada da tramitación do expediente de adopción internacional. Ademais, os equipos de adopción da Xunta de Galicia soportan unha considerable carga de traballo. Por tal motivo, a dita Secretaría considerou conveniente ditar a referida instrución, que tamén ten en conta que son as ECAI as responsables directas ante o país de orixe do menor do cumprimento da obrigación de efectuar os seguimentos postadoptionivos.

No expediente Q/766/11 examinouse a situación do centro de menores “Montelaegre”, en Ourense. Unha vez analizada a queixa, considerouse que as restricións